

***КОЖНЕ РЕЛІГІЙНЕ НОВОВВЕДЕННЯ –
МЕТОД ОМАНІ***

كُلُّ بِحْدَةٍ فِي الصَّبْرِ ضَلَالَةٌ بِاللُّغَةِ الْوَكْرَانِيَّةِ

ДР. АБДУРРАХМАН АЛЬ-ШЕХА

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشبلي

ПЕРЕКЛАД:

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (E.I.R.C)

& Мухаммада аль-Гарбі

КОЖНЕ РЕЛІГІЙНЕ НОВОВВЕДЕННЯ – МЕТОД ОМАНИ

ДР. АБДУРРАХМАН АЛЬ-ШЕХА

ПЕРЕКЛАД:

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (E.I.R.C)

& Мухаммада аль-Гарбі

© Усі права на книгу належать автору.

АВТОР ДОЗВОЛЯЄ ПЕРЕДРУКОВУВАТИ АБО ПЕРЕВИДАВАТИ ЦЮ РОБОТУ, ЯКЩО МЕТОЮ ВИЩЕВКАЗАНИХ ДІЙ Є БЕЗКОШТОВНЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ КНИГИ. ПРИ ЦЬОМУ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ ВНЕСЕННЯ ДО ТЕКСТУ ОРИГІНАЛУ БУДЬ-ЯКИХ ЗМІН, ДОПОВНЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ.

У РАЗІ НЕОБХІДНОСТІ ТА ЗА ДОТРИМАННЯ ВИЩЕВКАЗАНИХ УМОВ, АВТОР ГОТОВИЙ БЕЗОПЛАТНО НАДАТИ ВИСОКОЯКІСНІ КОПІЇ КНИГИ В ЕЛЕКТРОННОМУ ФОРМАТІ.

Зміст

1. Термінологія
2. Введення
3. Чи є *Дін* ісламу завершеним?
4. Постанова додавати щось до *Діну*
5. Що таке *бідаа*?
6. Категорії *бідаа*
7. Релігійні нововведення
8. Позиція шаріату щодо релігійних нововведень
9. Заяви вчених, які засуджують *бідаа*
10. Використовувані аргументи для продовження *бідаа*
11. Наша позиція стосовно людей *бідаа*
12. Причини поширення *бідаа*
13. Умови прийняття добрих справ
14. Небезпеки *бідаа*
15. Попередження та Повчання
16. Глосарій

1. **Рабб**: Деякі вважають за краще перекладати термін «Рабб» як «Господь». Але, останнє – це біблійний термін, що належить світлості раба Аллаха, пророка Ісуса. Слово «Господь» обмежено смислами «господаря», «головного», «власника» і «правителя». Цей термін ніколи не зможе передати переконливих значень терміна «Рабб». Воно означає «Творець», Єдиний, від Якого залежить існування всіх творінь, і Той, Хто дає життя і умертвляє.

2. **Дін**: Слово, перекладене як релігія – це «Дін», що арабською звично відноситься до способу життя, який є як особистим, так і державним. Це всеосяжний термін, що має наступні значення: акти поклоніння, політична практика, детальний кодекс поведінки, в тому числі санітарно-гігієнічний, а також включає питання етикету.

3. [с.а.с.] **Саллаллахо 'алаіхі ва саллам**. Деякі перекладають це як «мир йому». Цей переклад помилковий; правильний переклад: «нехай Аллах піднесе згадки про нього і вбереже його і його сім'ю від будь-якого посягання».

Вступ

Ім'ям Аллаха Милостивого, Милосердного.

Вся хвала Аллаху, у Якого ми просимо допомоги, прощення, керівництва, і захисту від наших власних злих і гріховних вчинків. Того, кого Аллах веде праведним шляхом, ніхто не може спокусити, а кого Він збиває з шляху, ніхто не направить на вірний шлях. Я свідчу, що немає іншого Бога гідного поклоніння, крім Аллаха Єдиного, немає у Нього співтоваришів, і я свідчу, що Мухаммад (с.а.с.) є рабом Аллаха, і Його Посланцем. Нехай Аллах піднесе його згадки про нього і вбереже його і його дім, всіх його сподвижників і тих, хто слідує його шляхом від всякого зла, і убереже їх у День Воскресіння.

Питання, пов'язані з *Діном* повинні бути прийняті без найменшого сумніву. Аллах, Всевишній, каже:

Те, що Аллах дарував Своєму Посланцю від жителів селищ, належить Аллаху, Посланцю та родині його, сиротам, бідним і подорожнім; і щоб не дісталось воно багатіям з-посеред вас! Тож візьміть те, що дав вам Посланець, та не чіпайте того, що він заборонив вам. Воістину, Аллах — суворий у покаранні. (59:7)

Треба дотримуватися вказівок Пророка (с.а.с.) у цих питаннях, і не можна робити «ійтіхаад» (тобто робити все можливе для досягнення керівництва) в питаннях, які не потребують цього. Аллах, Всевишній, каже:

Скажи: «Якщо ви любите Аллаха, то йдіть за мною, і Аллах любитиме вас та простить вам гріхи ваші». Аллах — Прощаючий, Милосердний! (3:31)

Один з прихильників *Іману* (віри), як зазначено Пророком (с.а.с.) не слідував його керівництву. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Жоден з вас не віруючий поки його бажання не співпадають із тим, з чим я був посланий». (Байхакі)

Мусульманину потрібно утримуватися від помилкових тверджень і питань як частини *Діну*, тому що це вводить людину в оману, і в врешті – до пекла. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Той, хто робить не належні нововведення в *Дін*, буде відкинутий». (Бухарі)

Багато хто стверджує, що мусульмани здійснюють акти поклоніння, які суперечать вченню ісламу, або що вони практикують певні нововведені обряди, які не мають ніякого відношення до Діну Аллаха; Такі люди слідуєть за своїми примхами і бажаннями. Вони засуджені словами Аллаха Всевишнього:

Чи ти бачив того, хто зробив богом своє бажання? Невже ти будеш для такого опікуном? (25:43)

Небезпека практикувати такі обряди відноситься тільки до особистості практикуючого. Хоча, насправді, нововведені практики негативно впливають на загальні збори мусульман, наприклад, дехто почне стверджувати і погоджуватися із нововведеннями, чи співчувати тому, хто практикує їх.

Нові практики, внесені до Діну Аллаха призводять до погіршення мусульман, і відводять їх від Діну Аллаха. Крім того, нові практики можуть негативно вплинути на немусульман; коли вони бачать людей, які називають себе мусульманами і спостерігають нові практики і як ті поведуться ірраціональним чином, що суперечить істинному духу ісламу – це може відвести їх від ісламу, і вони будуть розглядати Іслам, як і будь-яку іншу релігію, яка заснована на брехні і нелогічних переконаннях.

Людей, які практикують нововведення можна розділити на три категорії:

1-а категорія: Люди, які спостерігають нові практики через невігластво в питаннях *Діну*. Іслам не виправдовує таких людей, оскільки ті просять лікування та дозволу на невігластво. Не можна просто дотримуватися практики за своїми примхами! Аллах говорить:

І раніше за тебе Ми відсилали чоловіків, яким давали одкровення. Запитайте про це в людей Нагадування, якщо ви не знаєте! (21:07)

Люди, які дотримуються нововведення, сліпо слідуєть за своїми попередниками, також включені в цю категорію. Аллах говорить:

І коли їм кажуть: «Ідіть за тим, що зіслав Аллах», то вони відповідають: «Ні! Ми йдемо за тим, із чим знайшли своїх батьків!» Невже так буде й тоді, коли шайтан покличе їх у пекельний вогонь? (31:21)

Через дотримання нових практик, які суперечать шаріату (Ісламському закону) ці люди помиляються, дотримання нових практик не принесе користі. Слідування малій кількості актів поклоніння, відповідних Сунні Пророка (с.а.с.) краще і більш корисно для віруючого, ніж дотримання багатьох нововведень. Аллах говорить:

Воістину, ні майно, ні діти нічим не допоможуть перед Аллахом тим, які не увірували, і такі будуть паливом для вогню! (3:10)

2-а категорія: Люди, які шукають матеріальних вигод. Вони виграють від невігластва людей в досягненні своїх цілей. Ці люди самі далекі від *Діну*, а деякі навіть помилково стверджують, що є мусульманами, хоч насправді, це не так! Вони спотворюють і псують імідж ісламу своїми нововведеннями. Пророк (с.а.с.) сказав про цих людей:

«Найгірший раб той, хто шукає мирського посилення, дотримуючись практики, яка повинна бути виконана щиро в ім'я Аллаха; найгірший раб той, хто дотримується сумнівних питань і легалізує незаконне». (Хакім)

3-тя категорія: Вороги ісламу і ті, хто намагається із усіх сил поширювати нововведені релігійні практики для того, щоб розділити мусульманську *Умму* (націю). Вони щиро підтримують людей, які вводять нововведення фінансово і іншими способами для того, щоб створити нові секти, які відрізняються від *Ахлус-Суннаха вал-Яма'ах* з точки зору *Акіди* (віросповідання) та методології. Такими способами вороги ісламу досягають своєї мети, тобто, відводять мусульман від їх *Акіда* і *Діну* з найменшими втратами.

Нововведення в *Дін* – це один з методів, які використовує Шайтан щоб відводити людей. Ібн Аббас, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав про слова Аллаха:

І сказали вони: не полишайте богів своїх — не полишайте ні Вада, ні Сува, ні Ягуса, ні Яука, ні Насра! (71:23)

«Це імена благочестивих людей з народу Ноя; коли вони помирили, Шайтан закликав зводити фігури на їхніх місцях для сидіння, щоб можна було їх пам'ятати, і вони назвали ці фігури по іменах, і вони ніколи не поклонялися їм, поки ці люди не вмирили, і це забувалося». (Бухарі) Імам Ібн аль-Каййім, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Шайтан намагається знищити синів Адама одним із семи етапів. Деякі з них більш інтенсивні, ніж інші. Шайтан не намагатиметься знищити людину наступним етапом, поки не потерпить невдачу на попередньому. Ось ці етапи:

1-й етап: етап невіри в Аллаха, Його *Дін*, Його вчинені атрибути, і в те, що Пророк (с.а.с.) повідомив нам, і в той факт, що ми воскреснемо. Якщо Шайтан вводить в оману раба на цьому етапі, його ворожість зменшиться, і він буде відпочивати. Якщо підлеглий успішний, і стійко переживає цей етап, Шайтан намагатиметься знищити його на наступному.

2-й етап: етап *бідаа* (релігійних нововведень); це відноситься і до віри у будь-що, крім істини, із якою був відправлений Посланник (с.а.с.) і до поклоніння кому-

небудь, крім Аллаха, наприклад ідолам і тому подібним речам. Шайтан радіє, якщо людина поступається на цій фазі, він водить конфлікти з природою *Діну* і змушує людину відхилити його. Крім того, той, хто дотримується нових релігійних обрядів – не кається, не відрікається від своїх дій, а, швидше, запрошує людей до свого *бідаа*!

Дотримання нових релігійних обрядів змушує людину здійснювати брехню проти Аллаха і говорити без знання, тому це відкрито перечить Сунні. Дотримання малих практик *бідаа* веде до дотримання великих практик *бідаа*. Таким чином, людина в кінцевому рахунку виходить з ісламу.

Тільки вчені і люди знання розуміють реальні небезпеки практик *бідаа*. Якщо людина досягає успіху і виживає на цьому етапі, дотримуючись Сунни, розуміння її текстів, як їх розуміли Благочестиві Попередники, Шайтан буде прагнути знищити її на наступному етапі.

3-й етап: етап великих гріхів. Якщо він здатний знищити раба на цьому етапі, він стане прикрашати кожне своє діяння і, ймовірно, змусить його сказати наступне: «Жоден гріх не зашкодить *Таухіду* (символам віри), як жодна добра справа не піде на користь людині, що впала у *ширк* (надання Аллаху співтоваришів). Якщо людина досягає успіху і переживає цей етап, Шайтан буде прагнути знищити її на наступному.

4-й етап: етап незначних гріхів. Шайтан змушує людину применшувати гріхи, шепочучи їй: «Немає страху для тебе, поки тримаєшся подалі від великих гріхів... хіба ти не знаєш, що незначні гріхи будуть викуплені, залишаючись далеко від великих гріхів?» Шайтан переконує, що немає ніякої шкоди в незначних гріхах, поки людина не практикує їх регулярно. Людина, яка скоїла великий гріх, покалася і боїться того, що скоїла – краща, від тієї, що регулярно здійснює малі гріхи. Постійне покаяння усуває великі гріхи; незначні гріхи залишаються, якщо людина регулярно здійснює їх.

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Остерігайтеся незначних гріхів, вони подібні до людей, які зупинилися в долині, і розбрелися, і кожен із них приносив по палиці, поки вони не розвели багаття і не приготували собі на хліб. Всякий раз, коли людина практикує малий гріх – це руйнує її». (Ахмед)

Якщо підлеглий досягає успіху і є стійким на цьому етапі, будучи обережним, приносячи Аллаху покаяння, тримаючись праведних діянь, то Шайтан буде прагнути знищити його на наступному етапі.

5-й етап: потурання законним речам, в яких немає гріха для того, хто їх робить. Шайтан займає людину, змушуючи її надмірно потурати законним речам, уберігаючи її від поклоніння Аллаху, щоб потім привести її до відмови від практикування Сунни, і потім привести її до відмови від обов'язкових практик. Якщо підлеглий досягає успіху і виживає на цьому етапі, розуміючи велич актів поклоніння, Шайтан буде прагнути знищити його на наступному етапі.

6-й етап: етап зайняття раба справами, які малі в нагороді. Шайтан стимулюватиме раба дотримуватися певних актів поклоніння і прикрашати їх йому, і показувати йому велику нагороду за ці акти поклоніння, щоб навантажувати його ними і тримати його подалі від справ, які більш вигідні. Коли Шайтан не може ввести в оману раба і позбавити його отримання будь-якої винагороди він намагається позбавити його отримання повної нагороди. Таким чином, він навантажує його меншими з корисних справ і тримає його подалі від великих корисних справ, а також тримає його подалі від найулюбленіших справ Аллаха і навантажує його менш улюбленими справами Аллаха.

7-й етап: Якщо Шайтан не зможе нашкодити людині на попередніх шести етапах, він буде вдаватися до будь-якої можливості, щоб нашкодити людині; наприклад, закликаючи його людей і послідовників противитися цій людині. Пророки і Посланці також піддавалися цьому випробуванню. При цьому слід мати терпіння для перемоги і успіху пов'язаного з їхнім терпінням.

Найгірше з *бідаа* – це брехня про Пророка (с.а.с.). Це тяжкий гріх. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Брехня проти мене не така, як брехня проти будь-якої іншої людини; хто здійснює брехню проти мене, має місце у Пеклі». (Бухарі)

Великий Абдулла б. Масуд, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав: «Дотримуйтеся керівництва Пророка (с.а.с.) і не вводьте нового, цього достатньо».

Наскільки великі слова Абдулли б. Масуда, нехай Аллах буде задоволений ним. Інтелектуальні люди повинні подумати про це... воістину, достовірні висловлювання, дії та дозволи Пророка (с.а.с.) – їх достатньо для людини в усьому, і немає ніяких підстав для того, щоб вдаватися до будь-якого бідаа.

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Справа дотримуватиметься з ретельністю протягом деякого періоду часу. Так той, хто дотримується моєї Сунни завзято – матиме керівництво, а той, хто дотримується чого-небудь окрім цього, буде знищений». (Ібн Хузайма)

Чи є Дін ісламу завершеним?

Відомо, що Дін ісламу завершений, як Аллах, Всевишній, каже:

Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість і схвалив іслам як вашу релігію (5:3)

У ньому розглядаються всі питання, що стосуються людини в цьому житті і в наступному. Аллах говорить:

Того Дня Ми поставимо проти кожної громади свідка з них самих. А тебе Ми покличемо як свідка проти людей, які знаходяться тут. Ми зіслали тобі Писання як пояснення кожної речі, прямий шлях, милість і радісну звістку для покірних! (16:89)

Який би аспект шариату не був пояснений у першому джерелі ісламського права (Корані), пояснений у другому джерелі ісламського права (Сунні). Сунна включає висловлювання Пророка, дії та встановлення умов. Аллах говорить:

[Відсилали їх] із ясними знаменнями й писаннями! Ми зіслали тобі нагадування, щоб ти пояснив людям те, що зіслано їм — можливо, поміркують вони! (16:44)

Пророк (с.а.с.) уточнив і показав своїй уммі все хороше і попередив її про всяке зло. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Не було ніякого пророка переді мною, крім того, чийм зобов'язанням було роз'яснити своїй уммі все хороше, про що він знав, і попередити про всяке зло, яке він знав». (Муслім)

Новатор в Дін вірить у те, що Дін Аллаха є неповним, і каже, що він завершує Дін Аллаха своїм нововведенням.

Новатор в Дін звинувачує Пророка (с.а.с.) за зраду, бо той не передав повідомлення, яке йому було пред'явлено. Він ніби говорить: «Іслам потребує цього нововведення, яке Пророк не передав, таким чином, я закінчу Дін цим нововведенням!»

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Я наставив тебе на прямий шлях; його ніч, як день, і ніхто не може віддалитися від нього, крім людини, яку буде зруйновано». (Хакім)

Постанова додавати щось до Діну, що не було узаконено Аллахом або Пророком (с.а.с.)

Аллах, Всевишній, каже:

Ні! Хто підкорить себе Аллаху, той і є праведником. Його чекає винагорода від Господа; не буде страху таким, як він, і не будуть засмучені вони! (2:112)

Це означає, що той, хто щиро дотримується практики в ім'я Аллаха, і робить це відповідно до Сунни Пророка (с.а.с.)... тільки той буде у Джанні (у Небесних садах).

Імам Ахмед, нехай буде Аллах милостивий до нього, розповів від Абдулли б. Масуда, нехай Аллах буде задоволений ним, що той сказав: «Пророк (с.а.с.) підвів ризику, а потім сказав: Це шлях Аллаха, а потім він накреслив маленькі лінії праворуч і ліворуч від цієї лінії, і він сказав: це шляхи, на кожному з яких є Шайтан, котрий закликає людей. Потім він прочитав слова Аллаха: Воістину, це Мій прямий шлях, його дотримуйтесь, і не йдіть (іншим) шляхом, бо вони відведуть вас з Мого шляху. Це Він призначив для вас, щоб ви могли стати *аль-муттақун* (благочестивими). (Ібн Хіббан № 6)

Пророк (с.а.с.) також сказав:

«Воістину найбільш правдиві слова – це Книга Аллаха, і найкраще з керівництв є керівництвом Мухаммада (с.а.с.) і найбільш зле питання – це нововведення, і кожне (релігійне) нововведення є бідаа, і кожне бідаа є способом відхилення, і кожне відхилення призведе до вогню». (Ібн Хузайма)

Небезпека і серйозність говорити без знань у релігійних питаннях дуже ясна з кораничних віршів і пророчих традицій. Аллах, Всевишній, каже:

Аллаху належать прекрасні імена. Тож кличте Його ними й залиште тих, які спотворюють імена Його. Їх винагородять за те, що вони робили! (7:180)

Аллах, Всевишній, також каже:

Не йди за тим, про що не маєш знання, адже слух, зір і серце — усіх їх питають про обіцяне. (17:36)

Аллах, Всевишній, також каже:

Невже вони мають таких спільників, які встановили для них у релігії щось, не дозволене Аллахом? Якби не ясне слово, то між ними уже розсудили б! Воістину, нечестивих чекає болісна кара! (42:21)

Той, хто вводить нове в священнодійство або практику *Діну* Аллаха, в той час узаконюючи щось незаконне в ісламі, або усуває що-небудь законне – стає невірним, якщо він не кається, про що повідомляється в хадисі Пророка (с.а.с.), в якому він пояснив слова Аллаха:

Вони беруть собі за панів, крім Аллаха, своїх учених, ченців і Месію, сина Мар'ям. Але ж їм наказували поклонятися Єдиному Богу! Немає бога, крім Нього! Пречистий Він від того, що додають Йому! (9:31)

Він сказав:

«Навіть якщо вони не поклоняються їм (відкрито), але вважатимуть щось законним, крім того, що їх рабини і ченці зробили законним, і вважатимуть незаконними щось окрім того, що їх рабини і ченці визнали незаконним». (Тірімзі)

Це суворе попередження стосується тих, хто слідує проголошенню речі, як законної, так і незаконної, коли вони такими не є.

Вчений, Шейх Абдуррахман ас-Сааді, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Вони (тобто рабини і ченці) легалізують для свого народу закони та усні заяви, які спростовують *Дін* Посланника, і люди слідують за ними. Вони будуть звеличувати шейхів, і благочестиві люди, стануть приймати їх за богів, і стануть пропонувати їм жертвних тварин і блага їх».

Що таке бідаа?

Для того, щоб зрозуміти сенс *бідаа*, ми повинні знати, що Сунна має на увазі під цим словом.

Імам Ібн Раджаб, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Сунна є шляхом для проходження; вона включає в себе те, чого дотримувалися Пророк (с.а.с.) і праведні халіфи, дотриманням практик і слів... це повна Сунна».

Дотримання Сунни, у віровченнях або переконаннях, діях або висловлюваннях – це обов'язок. Аллах говорить:

Посланець Аллаха — прекрасний приклад для вас, для тих, хто сподівається на Аллаха, Останній День і часто згадує Аллаха! (33:21)

Пророк (с.а.с.) також наголосив на важливості дотримання його Сунни. Він сказав:

«Я раджу вам боятися Аллаха, слухати і коритися, навіть якщо абіссінський раб має владу над вами, бо, воістину, ті з вас, хто живе – стане свідком багатьох відмінностей, тому дотримуйтеся моєї Сунни і Сунни праведних халіфів, які слідують за мною. Вчепіться у неї своїми корінними зубами. Остерігайтеся нововведень. Кожне (релігійне) нововведення є відхиленням і всякий відступ призводить до Пекла». (Ібн Хіббан)

Ібн Тейм, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Мухаммад (с.а.с.) був відправлений до всього людства і джинів, щоб прояснити питання, які відносяться до *Діну*, такі як віровчення, переконання, цілі шаріату тощо. Ніякий *Акід* (символи віри) не

буде прийнято, окрім його Акіда, і ніякий шаріат не буде вжито, крім його шаріату. Ніхто не зможе досягти близькості до Аллаха, Його задоволення, і Джанни, крім тих, хто слідував за ним в його висловлюваннях, діях і віровченнях, а також вірив у те, що стосується невидимого світу, і дотримувався актів поклоніння і утримувався від гріховних діянь».

Аллах, Всевишній, каже:

Так! Воістину, наближеним до Аллаха немає чого боятися, і не будуть вони засмучені. (10:62)

Аллах, Всевишній, каже:

О ви, які увірували! Воістину, Ми створили вас із чоловіка та жінки і зробили вас народами та племенами, щоб ви знали одне одного. Воістину, найшанованіші з-посеред вас перед Аллахом — найбільш богобоязливі! Воістину, Аллах — Всезнаючий, Всевідаючий! (49:13)

Таква (тобто шанобливість) досягається, коли людина дотримується актів поклоніння згідно з Сунною, сподіваючись на нагороду Аллаха, і відмовляється від непокори Аллаху згідно з Сунною, і боїться покарання Аллаха. *Валі* (благочестива людина) не досягає близькості до Аллаха, якщо не дотримується *фарду* (обов'язкових) дій і розпоряджень, а також не здійснює *нафль* (зайвих) дій. Аллах говорить:

«Найулюбленіша річ, через яку Мій раб наближується – це те, що Я наказав йому, і Мій раб продовжує віддалятися через виконання найоту (непотрібних діянь), поки я люблю його...» (Бухарі)

Бідаа: (лінгвістично) відноситься до нововведення, новшества; будь-яке виникнення, або щось нове, чого раніше не було. Аллах, Всевишній, каже:

Творець небес і землі! Коли вирішує Він якусь справу, то лише говорить їй: «Будь» — і вона постає. (2:117)

Шейх Абдуррахман аль-Сааді, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «*Бадіі*) тобто творець і автор, тому, що він створив все досконалим».

Аллах також говорить:

Скажи: «Я не є чимось новим серед посланців і я не знаю, що станеться зі мною та вами. Я лише йду за тим, що відкрито мені. І я лише несу від Нього до вас ясну пересторогу!» (46:9)

Значення: Я не перший, хто прийшов із посланням від Аллаха до людства, а, швидше, мені передувало багато посланців. І коли він сказав: «Такі й такі нововведення – це бідаа», це означає, нові методи, яких не було раніше.

Бідаа можна розділити на дві категорії:

1-а категорія: Релігійне *бідаа* (нововведення). Включає в себе нововведення в Дін Аллаха, які спростовують керівництво нашого Пророка (с.а.с.) і шлях благочестивих попередників, це стосується як питань віровчення так і актів поклоніння. Цей тип *бідаа* вважається незаконним з коранічних текстів. Аллах говорить:

І того, хто буде суперечити Посланцю навіть після того, як йому став зрозумілий прямий шлях і не піде шляхом віруючих, того Ми скеруємо туди, куди він звернувся — та й вкинемо до гесни! Мерзотне ж це місце для повернення! (4:115)

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Вся моя умма увійде в Джанну, крім тих, хто відмовиться увійти до неї». Сказано: «Хто відмовився б увійти в неї?» Він сказав: «Той, хто кориться мені – увійде в Джанну, і той, хто не послухається мене – відмовиться увійти в неї». (Бухарі)

Шейх Іслам б. Теймїя, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Ось чому Аллах, Всевишній, наказав нам говорити в кожній молитві: «О Аллах! Настав нас на прямий шлях. Шлях тих, кому Ти дарував свою світлість, а не на (шлях) тих, хто отримав Твій гнів, ні на шлях тих, хто збився зі шляху. Ті, хто заслужив гнів Аллаха – це ті, які знають правду і виступають проти неї, і ті, хто збився зі шляху і ті, хто поклоняється Аллаху без знання, в той час, знаючи, що вони виступають проти Книги Аллаха і Сунни».

Релігійні нововведення можна розділити на три категорії:

а. Бідаа, які рівнозначні невірі, яка буде приймати один із приписів ісламу; таке бідаа відноситься до питань віровчення, таких як, дар жертвних тварин будь-кому, крім Аллаха, обходження могил, і прохання про допомогу у кого-небудь, крім Аллаха в питаннях, у яких вони не можуть допомогти. Аллах говорить:

Скажи: «Воістину, моя молитва й виконання обрядів, моє життя й смерть — це все належить Аллаху, Господу світів! (6:162)

б. Бідаа, що не рівносильні невірству, але приводять до невіри, такі, як вибудовування споруд на могилах, благання і *дуаа* (благання) поруч з ними. Ось чому Пророк (с.а.с.) заборонив своїй уммі часте відвідування його могили, зі страху, що йому стануть поклонятися, як рівному з Аллахом. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Не робіть ваші будинки, як могили (не робіть актів поклоніння для них) і не відвідуйте мою могилу часто і (не обтяжуйте себе, відвідавши мене, а, швидше) підносьте згадки про мене, цього достатньо, щоб зв'язатися зі мною, де б ви не були». (Абу Дауд)

в. Бідаа, які рівні гріховним вчинкам, таким, як безшлюбність, тобто, уникання шлюбу і безперервний піст вдень і благання протягом всієї ночі. Анас, нехай Аллах буде задоволений ним, повідомив, що Пророк (с.а.с.) сказав: «Три людини прийшли до будинку дружини Пророка (с.а.с.) і запитали про його поклоніння. Коли їм повідомили, вони порахували, що цього надто мало, і сказали: «Ми гірше Посланника Аллаха; Аллах простив його минулі і майбутні гріхи!» Один з них сказав: «Я ніколи не одружуся». Інший сказав: «Я стану постити і ніколи не перестану». Третій сказав: «Я буду стояти всі ночі в молитві». Коли Пророк (с.а.с.) почув це, він покликав їх і сказав:

«Ви ті, хто це сказав? Воістину, я найбільш богобоязливий і благочестивий з вас, але я молюся і сплю, пощу і припиняю піст, одружуюся на жінках. Тому, хто не хоче мою Сунну – той не від мене». (Бухарі)

З цього зрозуміло, що той, хто поклоняється Аллаху таким чином, який не узаконений Аллахом і Його Посланцем (с.а.с.) або не практикувався праведними халіфами, той є новатором. Як Пророк (с.а.с.) сказав:

«Я раджу вам боятися Аллаха, слухати і коритися, навіть якщо абіссінський раб має владу над вами, бо, воістину, ті з вас, які живуть довго будуть свідками великої розбіжності, тому дотримуйтеся моєї сунни і сунни праведних халіфів, які були після мене. Дотримуйтеся її суворо. Остерігайтеся нововведень. Кожне (релігійне) нововведення є відхиленням і всякий відступ призводить до Пекла». (Ібн Хіббан).

2-а категорія: Мирські інновації, які не мають ніякого відношення до *Діну*, наприклад, винаходи тощо. Це не називається «*бідаа*», хоча вважається таким із лінгвістичної точки зору. Пророк (с.а.с.) не попереджав людей про це тип бідаа. Всі традиції, мирські справи, угоди – законні, поки немає ніяких доказів, про їх заборону. Ця категорія не вважається «релігійним нововведенням», тому що це не вважається актом поклоніння.

Позиція шаріату стосовно релігійних нововведень

Слід знати, що друге свідчення віри, «Мухаммад посланник Аллаха», вимагає від людини коритися йому, і вірити в те, що він повідомив нам і триматися подалі від того, що він заборонив. Воно також вимагає, щоб людина поклонялась Аллаху дозволеним і законним чином, а не так, як бажає або хоче.

Обов'язково потрібно відхилити всі релігійні нововведення. Аллах говорить:

Не звертайтеся до Посланця так, як ви звертаєтеся одне до одного. Аллах знає тих серед вас, які йдуть потай. Тож нехай стережуться ті, які опираються його наказу, адже може їх спіткати спокуса або може спіткати болісна кара! (24:63)

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Той, хто введе нововведення в наш Дін, повинен бути відхилений». (Бухарі)

Худхаіфа аль-Йамаан, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав:

«Люди запитували Посланника Аллаха (с.а.с.) про добро і хороші речі, і я запитав його про зло, зі страху, що я буду свідком таких речей. Я сказав: «О Посланник Аллаха, ми в минулому жили в невіданні, і Аллах дав нам це добро, але чи буде зло після цього добра?» Він сказав: «Так», я сказав: «Чи є добро після цього зла?» він сказав: «так, після деяких випробувань і негараздів». Я сказав: «Що це за випробування та негаразди?» Він сказав: «Люди, які слідуєть за чимось, крім моєї Сунни і керівництва. Ви будете знайомі з деякими з практик, які вони здійснюють, і ви будете знайомі з деякими іншими». Я запитав його: «Чи є зло після цього добра?» Він сказав: «Так, що закликають до брами Пекла, і хто відповідає їм, будуть» Я сказав: «О Посланник Аллаха, що я повинен робити, якщо я буду свідком цього?» Він сказав: «Триматися загальних зборів мусульман і їх імама». Я сказав: «Що робити, якщо немає загальних зборів мусульман, і немає ніяких імамів?» Він сказав: «Залиш усі членства та групи, навіть якщо тебе повісять на гілку дерева, поки смерть не здолає тебе». (Бухарі)

Абдулла б. Масуд, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав, що Посланник Аллаха (с.а.с.) сказав:

«Я буду першим біля хавд, і люди будуть виведені, і вони будуть позбавлені пиття, і я скажу: «Мій Господь, мої товариші!» Буде сказано: «Ви не знаєте, що вони зробили після вас». (Бухарі)

Абдулла б. Аббас, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав, що Посланник Аллаха (с.а.с.) сказав:

«Аллах не прийме справи людини бідаа, поки він не відмовиться від бідаа, що він практикує». (Ібн Маджа)

Пророк (с.а.с.) повідомив нам, що будуть великі *фіта* (випробування та негаразди), які прийдуть слідом за ним. Те, як людина буде уберігати себе від цих фіта є шляхом Книги Аллаха і Сунни Його Посланника (с.а.с.). Людина не зможе уберегти себе через нововведення в Дін!

Алі, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав, що Пророк (с.а.с.) сказав:

«Там буде Фітна». Я сказав: «Як можна захистити себе від неї?» Він сказав: «Книга Аллаха містить розповіді тих перед вами, і звістку про майбутні події, і як люди повинні судити між собою, і це є критерієм; будь-якого правителя, який відкине його

вбік, Аллах смирить і розіб'є його гордість. Того, хто прагне керуватися чим-небудь, крім Нього, Аллах приведе в оману, і це «мотузка» Аллаха, і це – нагадування і Прямий Шлях. Ніхто не буде на прямому шляху слідуєчи своїм примхам, і повторення не зменшать сумнівів; це змусило Джинів задуматися і запитати: **«Воістину, ми чули про дивовижний Коран, в якому міститься заклик до керівництва»**. Той, хто говорить, що Він сказав правду, і той, хто слідує за ним, отримає нагороду, а той, хто править, дотримуючись справедливості, і кожен, хто звернеться до Нього, буде наставлений на прямий шлях». (Тірімзі)

Заяви вчених, які засуджують практики бідаа:

Умар б. аль-Хаттаб, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав: «Стережіться людей, які дотримуються своїх думок (і ігнорують текстові докази), бо вони є ворогами Сунни; вони не змогли дізнатися, запам'ятати і зрозуміти Хадіс, тому вони вдалися до власної думки, і завели себе та інших в оману».

Ібн Аббас, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав про слова Аллаха:

«Удень обличчя будуть яскравими і темними, і ті, чиї обличчя будуть більш яскравими...» Вони – це *Альхус-сунна валь-Джамаа*, і люди знань **«ті, чиї обличчя будуть темними»** вони люди *бідаа* й омани»

Умар б. Абдул-Азіз, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Посланник Аллаха (с.а.с.) створив Сунну, і його праведні халіфи відродили Сунну. Дотримання цих практик вкаже на правдивість віри у Книгу Аллаха, і своєю повною покорою волі Аллаха, і сила ваша в Діні Аллаха. Ніхто не може спотворити або змінити цю практику Сунни, ні дотримуватися нічого, що протистоїть їй. Той, хто дотримується цих практик йде прямим шляхом, і той, хто прагне до перемоги Аллаха через неї, стане переможцем, і той, хто виступає проти і спростовує її – слідує шляхом, відмінним від віруючих, того Аллах буде тримати на шляху що був обраний, і спалить його в Пеклі, і злою є ця обитель».

Аль-Фудаїл б. Йіаад, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Якщо ви бачите людину з *бідаа* на дорозі – йдіть іншим шляхом. Жоден вчинок людини *бідаа* не буде прийнятий Аллахом, і той, хто допомагає людині з *бідаа*, буде, безумовно, допомагати знищенню ісламу».

Суфьян Ат-Таурі, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Ібліс радіє, коли людина дотримується *бідаа*, більше, ніж коли вона здійснює гріховні вчинки, бо спокута гріха – це покаяння Аллаху, а *бідаа* не викупається покаянням».

Імам Ібн аль-Каййім, нехай буде Аллах милостивий до нього, сказав: «Якщо серце здійснювало практику *бідаа*, то людина відмовиться від практики сунни»

Використовувані аргументи, щоб продовжувати підступні практики

1-й аргумент: Ті, хто не мають достатніх знань в шаріаті стверджують, що це слова Пророка (с.а.с.):

سن ومن شيء أجورهم من ينقص أن غير من بعده بها عمل من وأجر أجرها فله حسنة سنة الإسلام في سن من شيء أوزارهم من ينقص أن غير من بعده بها عمل من ووزر وزرها عليه كان سيئة سنة الإسلام في

Значення: «Той, хто відроджує хорошу Сунну в ісламі, той отримає свою нагороду і нагороду тих, хто її практикує, в той час як вигоди від того, що практикується не будуть зменшені. Той, хто вводить нововведення в практику Ісламу, той отримає свої гріхи і гріхи тих, хто його практикує, в той час як гріхи тих, хто її практикує не будуть зменшені». (Муслім)

Спростування: Пророк (с.а.с.) сказав: «Кожне *бідаа* є відхиленням». Неможливо, щоб Пророк (с.а.с.) виголосив одну традицію, яка суперечить іншій. Вчені одностайні в цьому питанні.

Щоб прояснити це краще, Пророк (с.а.с.) сказав: «Той, хто відроджує добру практику Сунни в Ісламі...» практики *бідаа* не є частиною ісламу! Крім того, Пророк (с.а.с.) описав Сунні що «добре», тоді як *бідаа* не може бути описано як таке. Існує також різниця між «відродженням практики Сунни» і «ініціюванням та створенням хибної практики *бідаа*!»

Сенс цього сказання уточнений у хадісі: група знедолених людей прийшла до Пророка (с.а.с.), тому він (с.а.с.) покликав людей, щоб дати їм усе, що міг. Людина з Ансар прийшла до Пророка (с.а.с.) тримаючи мішок, повний срібла, який був досить важким і поставив його перед Посланцем (с.а.с.). Пророк (с.а.с.) був дуже радий, і сказав:

«Той, хто відроджує добру практику Сунни в Ісламі отримає свою нагороду і нагороду тих, хто не практикував її до Дня Воскресіння...» (Ахмед)

Приклад: Якщо вчений їде в країну, де Коран або Сунна Пророка (с.а.с.) не вчилася, і сидить в Масджид і вчить людей Корану і Сунні, або посилає вчителів у цю країну, щоб вчити людей, це буде вважатися актом відродження Сунни.

Крім того, якщо людина їде в країну, де люди голять або стрижуть свої бороди, і він наказує людям ростити бороди, він відроджує Сунну. Він отримає винагороду, що дорівнює нагороді тих, які мали керівництво.

Посланник Аллаха (с.а.с.) сказав:

«Обрізайте вуса, і ростіть бороди, і відрізняйтесь від многобожників». (Погоджено)

Коли людина ростить бороду і закликає інших ростити бороди, і вони слухаються його, він відроджує Сунну. Згаданий вище Хадіс не відноситься до привнесень релігійних нововведень, оскільки кожне релігійне нововведення є засобом відхилення. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Остерігайтеся новинних питань у *Діні*, адже кожне обрядове нововведення є *бідаа*, і кожне *бідаа* є помилкою». (Тирмізі)

2-й аргумент: Слова Умара б. аль-Хаттаба, нехай Аллах буде задоволений ним:

هذه البدعة نعمة

Значення: «Яке гарне це *бідаа*!»

Спростування: Умар, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав ці слова, коли він зібрав народ на *таравіх* (нічну молитву). Він мав на увазі лінгвістичний, а не юридичний зміст цього слова.

Майте на увазі, що молитва *таравіх* має початок від шариату! Умар, нехай Аллах буде задоволений ним, не ввів її, а, скоріше, він відродив Сунну Пророка (с.а.с.).

Пророк (с.а.с.) молився за своїх сподвижників протягом трьох ночей, а потім перестав молитися, тому що він боявся, що це стане обов'язковим для його умми. Він сказав:

«Я боюся, що це буде покладено на вас, і ви не будете в змозі робити це». (Бухарі)

Соратники, нехай Аллах буде задоволений ними, виголошували *таравіх* за життя Пророка, і продовжували робити це після його смерті. Вони молилися разом у групах в Масджиді Пророка.

Умар, нехай Аллах буде задоволений ним, зібрав людей під одним імамом, через побоювання Пророка (с.а.с.) що це не збудеться. Шаріат був завершений із його смертю, таким чином, ніщо не могло бути додано до нього, і саме тому він сказав: «Яке гарне це *бідаа*!»

Наша позиція до людей бідаа

Аллах, Всевишній, каже:

Тож ідіть за тим, що зіслано вам від Господа вашого, і не йдіть за іншими покровителями замість Нього! Як же мало ви про це пам'ятаєте! (7:03)

Люди бідаа

Люди бідаа можуть бути класифіковані згідно з практикою *бідаа* якої вони дотримуються, і відносяться до однієї із двох категорій:

1-а категорія: Той, хто дотримується нововведення або підступної практики через своє невігластво, і це не поширюється серед людей. Ця людина повинна вчитися і для неї повинно стати зрозумілим те, що її дії і вчинки були проти шаріату.

2-а категорія: Той, хто дотримується нововведення або підступних практики через власні примхи і бажання. Цій людині слід нагадати про суворе покарання Аллаха, і правда має бути донесена до нього мудрим і належним чином. Якщо він відмовляється прийняти істину, категорично відмовляється і вибирає практикувати своє *бідаа*, потрібно попередити людей про цю людину і його обхідні практики *бідаа*, щоб вони стали уникати його.

Акт бідаа

Практика бідаа сама по собі може вийти на рівень *куфру*, і у випадку, коли вона досягне рівня *куфру* (невіри), людям обов'язково усунути цю людину, після того як йому було дано щирю пораду і той відмовився прийняти її.

Якщо практика *бідаа* не рівносильна *куфру* і усунення його не змусило його повернутися до Сунни, він повинен бути усунений. Але якщо він схаменувся, тоді він не повинен бути усунутий, оскільки усунення змусить його відхилитися від Сунни ще далі. Йому слід приділяти щирю увагу і радити мудро і красиво. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Не варто братові усувати мусульманина більш ніж на три дні». (Бухарі)

Благочестиві попередники, нехай Аллах буде задоволений ними, вносять ясність і спростовують кожне *бідаа* у світлі Корану і Сунни. Цей обов'язок лежить не тільки на науковцях, а, скоріше це обов'язок кожного мусульманина, який стає свідком нововведень в *Дін* Аллаха, який не має жодної підстави в шаріаті. Якщо людина може роз'яснювати правду, то повинна зробити це, в іншому випадку вона повинна передати це питання вченим, які прояснять це питання людям, і усунуть «докази», використовувані народом *бідаа*, щоб підтримати свої нововведення.

Причини поширення бідаа

* Відкидання шариату Аллаха, і задоволення всім іншим, крім нього. Аллах говорить:

О ви, які увірували! Коріться Аллаху, коріться Посланцю, а також наділим владою серед вас! І якщо ви почнете сперечатися про щось, то зверніться із цим до Аллаха та до Його Посланця, якщо віруєте ви в Аллаха та в Останній День! Це — ліпший і кращий наслідок! (4:59)

* Не застосування Сунни Пророка (с.а.с.) і відмова від неї. Чим більше людина збивається від дотримання практики Сунни, тим ближче вона буде до бідаа. Сунна Пророка (с.а.с.) багата діями, заявами та твердженнями. Людина не має потреби вдаватися до застосування практики бідаа. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Воістину, я залишив дві речі, з якими не збиваються зі шляху: книга Аллаха, і моя Сунна; вони не роздільні, поки я не зустріню їх в хавд». (Хакім)

* Відсутність прагнення чи роздумів про сенс Корану, і використання його в якості засобу досягнення благословення, і відмова від поминання Аллаха, і, не бажання цікавитися питаннями *Діну*. Аллах, Всевишній, каже:

А біля того, хто відвертається від згадки про Милостивого, Ми поставимо шайтана, який стане його приятелем! (43:36)

* Відкидання істини, не прийняття її, Аллах говорить:

Коли йому говорять: «Побійся Аллаха!», то гордия веде його до гріха. Достатньо йому буде геєни! Мерзотне ж це місце для спочинку! (2:206)

* Призначення псевдо-науковців. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Аллах не забирає знання, вириваючи його зі своїх рабів. Він робить це, збираючи вчених (по смерті), поки жодного вченого не залишиться. Люди стануть приймати для себе неосвічених лідерів, з якими будуть радитися, і вони будуть видавати *Фетви* (релігійні вердикти) без знання, і будуть вводити в оману людей, і самі будуть помилятися. (Бухарі)

* Шукання знання тільки з книг і відсутність на сесіях. Було сказано: «Чиїм би «Шейхом» не була книга (тобто, залежати виключно від книг для отримання знань) помилки того будуть більше, ніж точності».

Слід утримуватися від читання книг, які підвищують сумнівні моменти. Умар б. аль-Хаттаб, нехай Аллах буде задоволений ним, читав лист, отриманий ним від деяких з людей Писання, і Пророк (с.а.с.) розсердився і сказав:

«Ви впевнені в цьому (тобто *Діні*) о син Хаттаба? Клянуся Тим, в Чиїх долонях моє життя, я приніс вам шаріат, чіткий і цнотливий. Не питайте їх ні про що, бо вони можуть повідомити вам істину, і ви повірите, або вони скажуть брехню і ви повірите. Клянуся Тим, в Чиїх долонях моє життя, був би Муса (с.а.с.) живий, то не мав би іншого вибору, крім як слідувати за мною». (Ахмед)

* Відмова ділитися глибокими знаннями; таким чином, вчені будуть залишатися осторонь від людей, мовчати, а не передавати ті знання, які у них є. Аллах, Всевишній, каже:

159. Воістину, ті, які приховують зіслані Нами ясні знамення та прямий шлях — після того, як Ми пояснили це людям у Писанні — таких прокляне Аллах і проклянуть ті, які проклинають! Але не тих, хто покався, виправив скоєне та пояснив істину. Я прийму каяття їхнє, адже Я — Приймаючий каяття, Милосердний! (2:159-160)

* Екстремізм і фанатизм у *Діні*. Це одна з причин, чому *бідаа* і *ширк* (багатобожжя) поширилися серед людей. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Остерігайтеся крайнощів в *Діні*, воістину ті, що були до вас, були знищені через крайнощі в *Діні*». (Ібн Хіббан # 3871)

* Логічно виводити постанови в питаннях *Діну*. Аллах, Всевишній, каже:

Віруючий та віруюча не повинні приймати рішення в якійсь справі, коли Аллах та Його Посланець уже вирішили це. А хто чинить непослух Аллаху та Його Посланцю, той перебуває в явній омані! (33:36)

* Потурання своїм примхам і бажанням. Аллах говорить:

Чи ти бачив того, хто зробив богом своє бажання? Володіючи знанням, Аллах збив його зі шляху, запечатав слух і серце, а зір накрит завісою. Хто вкаже йому прямий шлях замість Аллаха? Невже ви не замислитесь? (45:23)

* Сліпе слідування чужим думкам і наслідування людям в питаннях *Діну*, в той час як вони не ґрунтуються на знаннях і належному керівництві, не перевіряючи ці питання в Книзі Аллаха і Сунні Його Пророка (с.а.с.). Аллах говорить:

І коли говорять їм: «Йдіть за тим, що зіслав Аллах!», то вони відповідають: «Ми йдемо за тим, із чим знайшли батьків наших!» А якщо їхні батьки нічого не розуміли та не йшли шляхом прямим? (2:170)

* Дружба зі злими людьми і зла компанія. Аллах говорить:

Того Дня нечестивий кусатиме свої руки й говоритиме: «Якби ж я пристав на шлях Посланця! Горе мені! Якби ж я не брав собі такого приятеля! Адже саме він відвернув мене від нагадування, коли воно прийшло до мене!» Так шайтан зрікається людини! (25:27-29)

* Не робити доброго і не забороняти зле. Аллах говорить:

Нехай буде серед вас громада, яка закликатиме до блага, буде наказувати добре та забороняти неприйнятне. Саме такі й матимуть успіх! (3:104)

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Жодного пророка не було послано без того, щоб у них були помічники, посібники та супутники, які слідували Сунні Пророка. Слідом за ними приходили люди, заяви яких суперечили їхнім діям, і чий дії суперечили їхнім наказам. Так той, хто б'ється своїми руками – віруючий, хто бореться своєю мовою – віруючий, хто бореться серцем – віруючий, і немає Імана крім цього». (Муслім)

* Слідування сумнівним текстам шаріату, яких широка громадськість не розуміє. Аллах говорить:

Він — Той, Хто зіслав Тобі Писання. Є у ньому аяти, які викладені зрозуміло, вони — матір Писання. А інші мають багато значень. Тож ті, чий серця відхилилися убік, йдуть за багатозначним, прагнучи смуги і прагнучи тлумачення їхнього. Але тлумачення їхнього не знає ніхто, окрім Аллаха. І вкорінені у знання говорять: «Ми віримо в це. Усе воно — від Господа нашого!» Але ж пам'ятають це лише обдаровані розумом! (3:7).

* Поблажливості в питанні *аль-Вала* і *Аль-Бара* (любов і ненависть в ім'я Аллаха). Вона включає в себе любов до ворогів Аллаха, тому що ця любов призведе до їх суперництва. Абу Вакід аль-Лаїті, нехай Аллах буде задоволений ним, сказав:

«Коли Пророк (с.а.с.) завоював Мекку, ми вийшли з ним (перед боєм з племенем хавазін), поки ми не пройшли повз Древа Лотос під назвою «Дхату Анваат», до якого невіруючі взивли і якому молилися. Ми сказали: «О Посланник Аллаха, признач для нас Дхату Анваат, бо у них воно є!» Посланник Аллаха (с.а.с.) сказав: «Аллах Найвеличніший! Діти Ізраїлю попросили Мусу, «Зв'яжи нам бога, з тим, що на нього схоже!» Воістину, ви люди, які не знають». Після цього Посланник Аллаха (с.а.с.) сказав: «Воістину, ви слідуєте тим і прямуєте за тими, що були до вас». (Ібн Хіббан)

* Прикладання зусиль для досягнення постанов або висновків у питаннях, які цього не вимагають, і виведення питань з текстових доказів, які не мають до того відношення. Слід також знати, що є хадіси, які не є справжніми, так як і є спотворені традиції, які потрібно знати і не поширювати по всьому світу і не використовувати як докази в будь-якому питанні.

Є також слабкі хадіси. Деякі вчені роблять законним використання цих хадісів, щоб спонукати людей робити гідні вчинки, поки ці хадіси не суперечать справжнім. Але ці слабкі хадіси не можуть бути використані у створенні актів поклоніння. Акти поклоніння встановлюються через справжні хадіси, які було достовірно передано від Пророка (с.а.с.).

Умови прийняття добрих справ

Справи рабів не будуть прийняті, поки не буде виконано дві умови:

1-ша умова: щирість, тобто справи потрібно здійснювати щиро заради Аллаха. Аллах говорить:

А їм не було ніякого наказу, окрім поклоніння Аллаху, щирого служіння Йому, молитви і сплати закяту; це і є вірна релігія! (98:5)

Аллах, Всевишній, каже в хадісі:

«У Мене немає необхідності в співтоваришах. Той, хто робить справу, в той час як пов'язує зі Мною співтоваришів, того я залишу». (Муслім)

2-га умова: Наслідувати приклад Пророка (с.а.с.), тобто дотримуватися актів поклоніння так, як він це робив. Ця умова не буде виконана правильно, поки не буде виконано шість речей:

а. Причина акта поклоніння: Якщо людина поклоняється Аллаху з певної причини, яка не визнається в шаріаті, її дія буде вважатися відхиленням і *бідаа*.

Приклад: Деякі люди дотримуються певних актів поклоніння під час 27-ї ночі місяця Раджаб. Вони стверджують, що Пророк (с.а.с.) був у нічній подорожі цієї ночі. Нічна молитва є допустимим актом поклоніння, але така причина для неї в цю ніч не визнається в шаріаті. З цієї точки зору, можна чітко розрізнити *бідаа* і діяння Сунни.

б. Тип: акт поклоніння повинен співвідноситись із шаріатом у своєму роді. Якщо людина поклоняється Аллаху через акт поклоніння, що не визнаний в шаріаті, то це не буде прийнято.

Приклад: Якщо людина вбиває коня в якості жертвовної тварини протягом місяця зуль-хіджа (12й місяць в ісламському календарі). Жертвовну тварину цієї людини не буде прийнято, тому що це суперечить шаріату, так як жертвовною твариною може бути тільки верблюд, велика рогата худоба, кози або вівці.

в. Кроки: Якщо людина хоче виконати молитву вважаючи її обов'язковою, то вона не буде прийнята, бо обов'язкові молитви відомі в шаріаті. Аналогічним чином, якщо людина вимовляє молитву Дхура п'ять разів, то вона не буде прийнята.

г. Метод: Якщо людина робить вуду і омиває ноги, а потім голову, ми говоримо, що її вуду є недійсним, бо потрібно здійснювати вуду в певній послідовності.

д. Час: Якщо людина жертвує своє жертвовну тварину в перші дні місяця Зуль-хіджа його жертва не буде прийнята, бо вона не зробила цього в належний час.

е. Місце: Якщо людина робить ітікаф, але не в Масджид, його ітікаф невірний, бо його потрібно здійснювати в Масджид.

Небезпеки бідаа

Існує величезна небезпека в дотриманні актів бідаа; вороги ісламу нападають на іслам і мусульман через нього. Таким чином, кожен мусульманин повинен бути обережним, щоб не стати інструментом нанесення шкоди *Діну* або мусульманам у будь-якій формі. Крім того, мусульманин не повинен прикривати або приховувати людини, що здійснює *бідаа*.

Вороги ісламу змогли розділити мусульман цими обхідними актами бідаа. Щоразу, коли акт бідаа стає поширеним, люди відкидають акт Сунни... врешті дотримання практики бідаа призведе до відмови від *Діну* Аллаха! Пророк (с.а.с.) сказав:

«Моя умма буде розділена на сімдесят три секти, а секта з більшістю прихильників стане сектою, якій народ надасть перевагу. І проводячи аналогії, стане вважати законне незаконним і протиправне законним».(Хакім)

Тому людина повинна переконатися, що всі акти поклоніння, яких вона хоче дотримуватися не спростовують шаріат. Те, що відповідає йому, має бути прийняте, і все, що не відповідає – має бути відхилене. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Я залишив вам дві речі... щоб ви не загубилися. Книгу Аллаха і мою Сунну, вони ніколи не розділяться, поки я не зустріну їх у моєму Хавд в День Воскресіння». (Хакім)

Для того, щоб уберегти себе, слід утримуватися від того, що суперечить Книзі Аллаха і Сунні Його Посланника (с.а.с.).

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Брехня проти мене не така, як брехня проти кого-небудь ще; хто говорить брехню проти мене, має місце в Пеклі». (Муслім)

Той, хто хоче бути успішним, і сподівається на нагороду Аллаха – повинен наслідувати приклад Пророка (с.а.с.). Аллах, Всевишній, каже:

Скажи: «Якщо ви любите Аллаха, то йдіть за мною, і Аллах любитиме вас та простить вам гріхи ваші». Аллах — Прощаючий, Милосердний! (3:31)

Людина не повинна наслідувати або слідувати будь-якій іншій людині, тому що люди не є непогрішними, вони роблять помилки, існують мирські бажання і людина може слідувати своїм примхам.

Попередження та Повчання

Абдулла ібн ад-Дайламі сказав:

«Мені було відкрито, що *Дін* буде розділений і загубиться при відмові від Сунни. Люди відмовляться від практики Сунни, точно як мотузка стає слабшою і слабшою». (Ад-Дарімі)

Кожен з нас повинен дотримуватися Сунни Пророка (с.а.с.) і намагатися з усіх сил поширювати її серед людей і застосовувати її. Добра можна чекати тільки тоді, коли людина застосовує Сунну Пророка (с.а.с.): вислови або дії, і коли вона відкидає всі нововведення у *Діні* Аллаха. Це є обов'язковим для кожного з нас, якщо хтось чує щось, що виступає проти шариату, нехай дає щирю пораду, і уточнює все так, щоб мати більшу честь, захищаючи *Дін* Аллаха. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Передайте від мене хоча б один аят (вірш), і не буде гріха на вас, якщо ви почувте розповіді дітей Ізраїлю, а хто творить брехню проти мене, має своє місце в пеклі». (Бухарі)

Усунення *бідаа* є колективним обов'язком спільноти.

Пророк (с.а.с.) сказав:

«Той, з вас, хто побачить неправильне діяння, нехай змінить його рукою, якщо він не може, то нехай робить це словами, якщо він не може, то нехай ненавидить його в своєму серці, і це найслабший спосіб Іману». (Муслім)

Людина повинна закликати до шляху Аллаха, як згадувалося в словах Аллаха:

Клич на шлях Господа свого з мудрістю й добрим повчанням і сперечайся з ними тільки тим, що найкраще. Воістину, твій Господь ліпше знає, хто збився зі шляху Його, і Він ліпше знає, хто йде прямим шляхом! (16:125)

Релігійні питання не повинні вважатися однозначно зрозумілими від кожного проповідника і людини, яка стверджує, що має знання і розуміння. *Дін* повинен бути взятий від тих, хто заслуговує довіри в їх *Діні*, знаннях і благочесті. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Воістину, вчені є спадкоємцями пророків. Пророки не залишають після себе динар або дирхам, тільки знання, тому той, хто бере їх і пізнає, той має велику частину». (Ібн Хіббан)

Ми повинні пам'ятати про слова Пророка (с.а.с.):

«Той, хто закликає до керівництва, отримає винагороду, що дорівнює нагородам тих, хто пішов за ним, а їхні нагороди не будуть зменшені. І кожен, хто покличе до омани, отримає гріх, рівний гріхам тих, хто пішов за ним, в той час як їхні гріхи не будуть зменшуватися». (Муслім)

Також той, хто веде людей до зла *бідаа* є одним з видів зла – він отримає свої гріхи і гріхи тих, хто слідує за ним. Пророк (с.а.с.) сказав:

«Воістину найбільш правдиві слова – це Книга Аллаха, і краще керівництво – це керівництво Мухаммада, найбільш злим питанням є нововведення, і кожна новація (в *Дін*) є неправильним керівництвом і кожна омана призводить до Пекла». (Ібн Хузайма)

Як згадувалося вище, небезпека і серйозність нововведень в *Дін* Аллаха очевидна, тому той, хто хоче практикувати будь-яку дію, повинен дізнатись, чи буде цю дію схвалено шаріатом. Якщо це так, то необхідно застосовувати її на практиці і направляти людей до нього, але, якщо вона суперечить шаріату, то потрібно відмовитися від цієї дії і попередити людей проти неї.

Глосарій

1. Акідаа: Віросповідання.
2. Біда: нововведення; в цій книзі – це релігійні нововведення.
3. Динар і дирхам: Тип грошей.
4. Фарідаах: обов'язковий акт поклоніння.
5. Фітна: суд, боротьба і скорботу.
6. Хадіс: пророча традиція.
7. Хавд: Водойма, яку Аллах, Всевишній, надасть нашому Пророку (с.а.с.) у День Воскресіння. Той, хто вип'є з неї один раз, ніколи не буде відчувати спрагу знову.
8. Худуд: покарання в ісламі.
9. Хукм: Постанова.
10. Йтіхаад: Загалом, це силові напруги. У цій книзі це відноситься до фізичного навантаження, зусилля для вирішення питання.
11. Ітікаф: Загалом, це відноситься до усамітнення. Ітікаф є актом поклоніння в якому людина усамітнюється в Масджид і поклоняється Аллаху.
12. Іман: Віра.
13. Джанна: Це Небесна обитель або Небесні сади, які Аллах дарує благочестивим рабам в майбутньому житті. Неправильно перекладати як «Рай».

14. Куфр: Невіра.
15. Нафль: важливі і обов'язкові акти поклоніння.
16. Шайтан: Сатана.
17. Шаріат: Ісламський закон і право.
18. Ширк: надання Аллаху співтоваришів.
19. Сунна: Має кілька значень. Це може означати:
 - а. Пророчу Традицію.
 - б. Постанову (тобто це означає, що акт буде схвалений Сунною).
20. Таравіх: Нічні молитви, які виголошуються під час Рамадану.
21. Таква: Благочестя.
22. Умма: Нація.
23. Валі: Благочестивий, богобоязливий, праведний мусульманин, який пам'ятає Аллаха, здійснює акти поклоніння, і утримується від незаконного.

نَمْرُ بِحَمْدِ اللَّهِ

وَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَٰهٖ زَيْنَبُنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَاٰهٖ أٰلِهٖ وَصَلِّهٖ وَسَلِّم